

Parashat Vayera **A New Beginning** **Rabbi Shai Finkelstein**

בראשית פרק יט פסוק לז - פרק כ פסוק א

ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב הוא אבי-מואב עד-היום: והצעירה גם-הוא ילדה בן ותקרא שמו בן-עמי הוא אבי בן-עמון עד-היום: ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין-קדש ובין שור ויגר בגרר.

מדרש בבראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה נב סימן א

ויסע משם אברהם ארצה הנגב... לפי שחרב מקומה של סדום פסקו העוברים והשבים ואמר מה אני מפסיק צדקה מביתי הלך ונטה לו אהל בגרר הדא הוא דכתיב ויסע משם אברהם.

בראשית פרק יח פסוקים א-ג

וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֵי מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח-הָאֵהָל כָּחֶם הַיּוֹם: וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיֵּרֶץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתָּחוּ אַרְצָה: וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם-נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל-נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ.

תלמוד בבלי, מסכת שבת דף קכז ט

אמר רב יהודה אמר רב גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכינה דכתיב ויאמר (ה') אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור וגו' א"ר אלעזר בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת ב"ו אין קטן יכול לומר לגדול המתן עד שאבא אצלך ואילו בהקדוש ברוך הוא כתיב ויאמר (ה') אם נא מצאתי.

תלמוד בבלי, מסכת סוטה דף יד

ואמר רבי חמא ברבי חנינא, מאי דכתיב: 'אחרי ה' אלהיכם תלכו'? וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה? והלא כבר נאמר: 'כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא'! אלא להלך אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא, מה הוא מלביש ערומים, דכתיב: 'ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם', אף אתה הלבש ערומים; הקדוש ברוך הוא ביקר חולים, דכתיב: 'וירא אליו ה' באלוני ממרא', אף אתה בקר חולים; הקדוש ברוך הוא ניהם אבלים, דכתיב: 'ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו', אף אתה נחם אבלים; הקדוש ברוך הוא קבר מתים, דכתיב: 'ויקבר אותו בגיא', אף אתה קבור מתים.

אברבנאל בראשית פרק כ פסוק א

כאשר נהפכה כל הארץ לא רצה אברהם לשבת במקומו כי היה רואה שם הככר כנציב מלח ודאג לו עליו.

גם שנעצב אל לוט שאבד רכושו וכל אשר לו מצורף לזה של היות סדום ועמורה ארץ רעננה ודשנה היו מביאים משם מזונות לכל סביבותיה וכאשר נשחתה ונהפכה היו אברהם והיושבים במקומו חסרים מהמזונות ולכן נסע משם.

אולי שאברהם כיון ג"כ לזה סבה שלישית והיא שהשם צוהו שלא יקרא עוד את שמו אברם כי אם אברהם וידוע שבמקומו לא יכול אברהם לשנות את שמו כי כל בני אדם יקראוהו בשמו הנהוג ולכן כשעברו עליו ימי המילה נעתק משם ויאחז צדיק דרכו ללכת דרך רחוקה אשר לא ידעהו אדם שם כדי ששמה יפרסם שמו אשר יקראו לו.

אברבנאל בראשית פרק כ פסוק א

אברהם ישב - ישיבת קבע - בין קדש ובין שור; אך גר - ישיבת עראי - גם בגרר. ויש לבקש טעם לשני מעשים מנוגדים אלה. כבר ראינו, שבראשונה ביקש אברהם לבודד את עצמו ואת אנשיו מסביבת הערים ומחברתן; ומשום כך איווה למושב הרשון את הנגב השומם, ורק בהדרגה התחיל קושר קשרים עם הערים; ולאחרונה הוא ישב בין בעלי בריתו: ענר, אשכל וממרא - המתייחסים אליו בכבוד ובידידות. עתה, עם ערוב ימיו, אנו רואים אותו חוזר אל הנגב. אברהם קובע את מושבו בין קדש ובין שור, בסביבה מבודדת, בארץ לא - נושבת, בקרבת מדבר שור, הידוע כשממון גמור; אך מצד שני הוא מבקש קשר גם עם חיי הערים, ו"גר" לפרקים בגרר - היא בירת מלכי פלשת.

אם לא טעינו בכל, הרי אנו מעיזים לומר, שהצפייה הקרובה להולדת הבן - היא היא, שהביאה את אברהם ושרה לכלל ההחלטה לשנות את מקום מושבם: יצחק חייב להתחנך בבדידות, בריחוק מקום מכל השפעה מזיקה. ברם הבידוד המוחלט, המונע מן החניך כל מגע עם חיים אחרים, עם מחשבות ושאיפות אחרות - אף הוא אינו אלא שגיאה חינוכית מסוכנת. צעיר שמעודו לא ראה חיים, השונים מחיי הוריו; מימיו לא למד לכבד את מוסר אביו, בהשוואה עם ערכים זרים ומנוגדים; צעיר כזה וודאי יפול קרבן, עם פגישתו הראשונה, לכל השפעה קלה; כדרך שהמתירא מהאוויר ומסתגר בחדר - מובטח לו, שילקה בנזלת עם יציאתו הראשונה לאוויר החופש.

בן - אברהם, העתיד לשאת מורשת - אברהם - חייב, מזמן לזמן, להיכנס לעולם הזר לרוח אברהם; יעריך שם את השונה והמנוגד, ויחסן את עצמו להחזיק בהליכות אברהם - בתוך עולם המנוגד להן. לשם כך בוחר אברהם בבירת מלך פלשת. דומה, כי בארץ פלשתים לא פשתה השחיתות באותה מידה, שאלה הגיעה בכנען; ולכן לא חלה על פלשת גזירת הכלייה, שנגזרה על האמורי לאחר ששולם עוונו.